

OBJAVA ZA MEDIJE: EVROPSKI IZVJEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU ZA 2021. GODINU

Novi izvještaj SDSN-a i IEEP-a ukazuje na značajno međunarodno prelivanje okolišnih i društvenih posljedica potrošnje roba i usluga u EU, što se mora adresirati da bi se ostvarili ciljevi održivog razvoja

Pariz, 14. decembar 2021. - Mreža za održiva razvojna rješenja (SDSN), SDSN Evropa i Institut za evropsku okolišnu politiku (IEEP) su danas objavili treće izdanje Evropskog izvještaja o održivom razvoju za 2021. godinu, nezavisnog kvantitativnog izvještaja o napretku Evropske unije (EU), njenih država članica i drugih evropskih zemalja prema ciljevima održivog razvoja (SDG-ima) koje su sve zemlje članice UN-a usvojile 2015. godine.

Evropski izvještaj o održivom razvoju za 2021. godinu čini dio serije izvještaja o održivom razvoju (SDR) koji od 2015. prate rezultate država i lokalnih jedinica uprave širom svijeta na polju ostvarivanja SDG-a. Oslanja se na stručno recenziranu i statistički provjerenu metodologiju rada i obuhvata profile za EU, njene države članice i partnerske zemlje u Evropi, a po prvi put ove godine obuhvata i kandidate za članstvo u EU (Albanija, Republika Sjeverna Makedonija, Crna Gora, Srbija i Turska) i Bosnu i Hercegovinu. Ovogodišnje izdanje sadrži poglavlja na temu "Evropski zeleni plan, oporavak EU i SDG-i" i "Transformacija prehrambenih i zemljišnih sistema u cilju ostvarivanja SDG-a".

Izvještaj se objavljuje u trenutku kada broj slučajeva COVID-19 u Evropi oštro raste, a pojava novih sojeva virusa unosi neizvesnost u smislu zdravstvene situacije i ekonomskog oporavka. Zaustavljanje pandemije COVID-19 u cijelom svijetu je preduslov za oporavak i brže napredovanje ka SDG-ima, kako u Evropi tako i globalno. Kako je već naglašeno u SDG 17 (Partnerstvom do ciljeva), Evropa treba nastaviti saradnju sa Ujedinjenim nacijama, G20, G7 i drugim ključnim partnerima na što bržoj vakcinaciji u cijelom svijetu, na iznalaženju finansijskih sredstava i otklanjanju fiskalnih prepreka za finansiranje hitnih troškova i planova oporavka u zemljama sa niskim i srednjim prihodima.

Guillaume Lafortune, potpredsjednik SDSN-a i glavni autor izvještaja, izjavio je sljedeće:

"Pandemija COVID-19 predstavlja prepreku održivom razvoju u EU i ostatku svijeta. Ali jaki faktori automatske stabilizacije i namjenske politike usmjerene na zaštitu ekonomije i ljudi u EU su ublažile uticaj COVID-19 na ciljeve održivog razvoja u poređenju sa većinom drugih regija u svijetu. Zaustavljanje pandemije COVID-19 svugdje u svijetu predstavlja prvi prioritet za dalji napredak ka SDG-ima u EU i globalno. SDG-i i Pariski sporazum odražavaju vrijednosti koje Evropa njeguje i treba i dalje da služe kao putokaz za domaće politike EU-a i međunarodno djelovanje."

U očekivanju SDG samita Ujedinjenih nacija 2023. godine, EU mora raditi na dugoročnim razvojnim ciljevima i internacionalno predvoditi dalji napredak ka SDG-ima. Adolf Kloke-Lesch, dopredsjedavajući SDSN Evropa i jedan od autora ovog izvještaja, naglašava:

*"EU već ima ili priprema zakonodavne i političke alate za rješavanje većine izazova vezanih za SDG-e, ali i dalje nedostaje jasna vizija kako **postići** SDG-e. Integrisani pristup ciljevima održivog razvoja mora biti usmjeren na tri okvirna područja: interne prioritete (uključujući implementaciju Evropskog zelenog plana), diplomatiju i razvojnu saradnju i, konačno, efekte međunarodnih prelijevanja koji mogu negativno uticati na sposobnost drugih zemalja da dostignu SDG-e. EU mora voditi multilateralnu diplomatiju za zeleni plan i SDG-e, između ostalog sa Kinom i Afrikom."*

Citirano iz:

Lafortune, G., Cortés Puch, M., Mosnier, A., Fuller, G., Diaz, M., Riccaboni, A., Kloke-Lesch, A., Zachariadis, T., Carli, E. Oger, A., (2021). Europe Sustainable Development Report 2021: Transforming the European Union to achieve the Sustainable Development Goals. SDSN, SDSN Europe and IEEP. France: Paris.

Preuzmite izvještaj i podatke (dostupno online od 14. decembra 2021.):

Web stranica: <https://www.sdgindex.org/esdr2021>

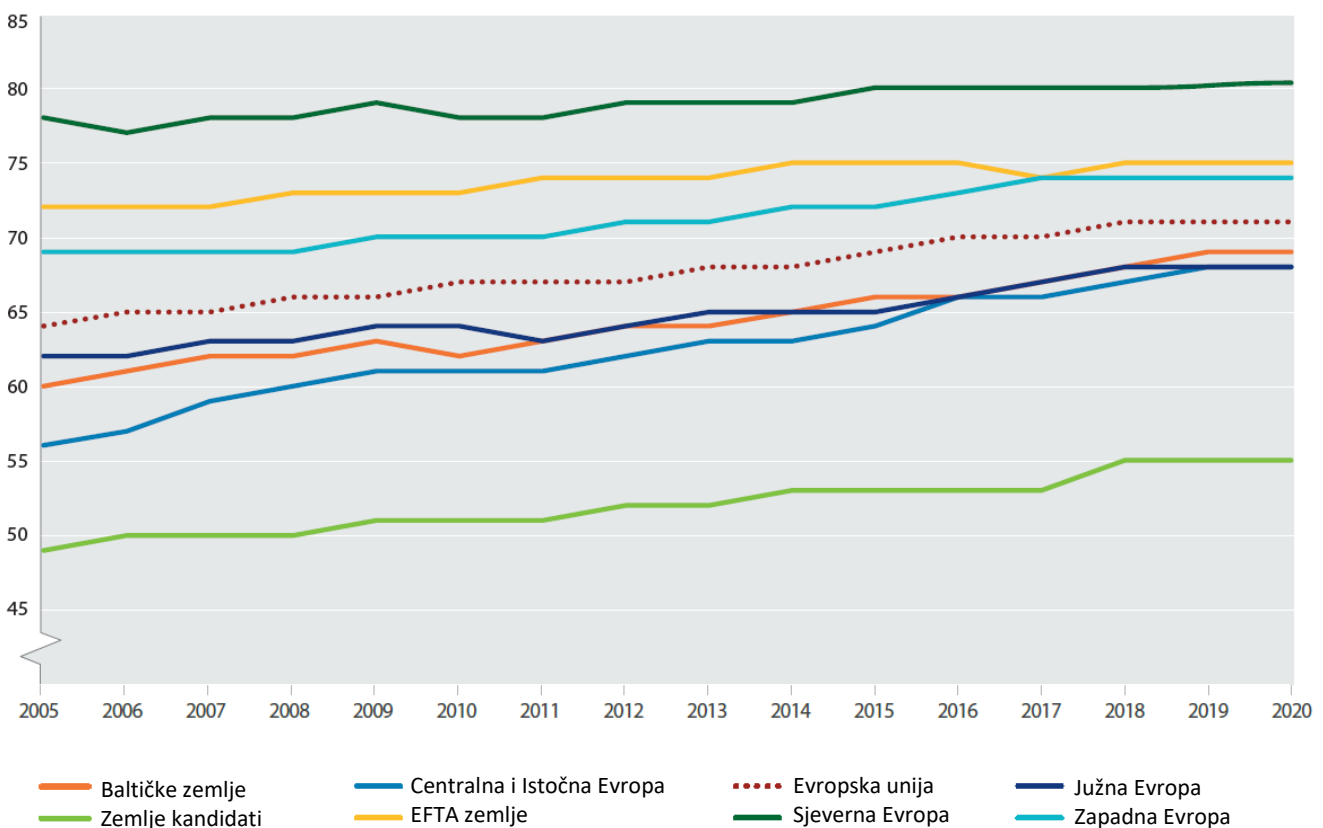
Vizuelni prikaz podataka: <https://eu-dashboards.sdgindex.org/>

Pandemija COVID-19 je prepreka za ciljeve održivog razvoja ali SDG-i bi i dalje trebali biti putokazi za EU i internacionalno

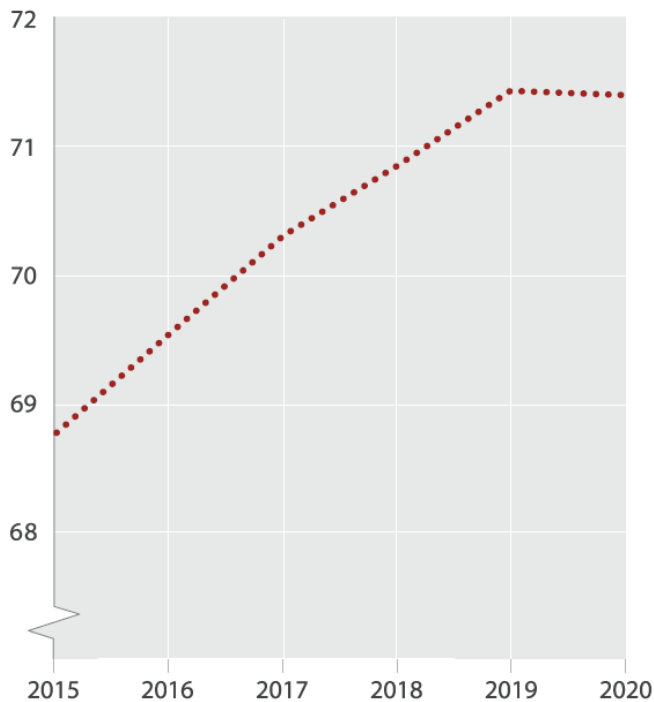
Po prvi put od usvajanja SDG-a 2015. godine, prosječni SDG indeks za EU u 2020. godini nije zabilježio pozitivan pomak – zapravo je zabilježen neznatan pad prosjeka za EU27, uglavnom zbog negativnih uticaja na prosječni životni vijek, siromaštvo i nezaposlenost. Bez obzira na pozive za snižavanje SDG ambicija i geopolitičke tenzije, SDG-i ostaju jedini integralni okvir za ekonomski, društveni i okolišni razvoj koji su usvojile sve zemlje članice UN-a.

SDG indeks za zemlje EU27 je u 2020. bio neznatno snižen, po prvi put od usvajanja SDG-a 2015. godine, i to zbog pandemije COVID-19.

SDG Indeks

SDG indeks, EU27, 2015-2020

Napomena: SDG indeks se mjeri na skali od 0 "najgore" do 100 "najbolje". Vidi izvještaj za detaljnu metodologiju i napomene uz grafikone.
Izvor: Lafortune et al, 2021.

Najveći izazovi za SDG-e u Evropi leže u oblasti održivih načina ishrane te poljoprivredi, klimi i biodiverzitetu (SDG 2, 12-15), u bržem ujednačavanju životnih standarda između zemalja i regija, kao i potrebi za bržim napredovanjem prema mnogim ciljevima. Finska se 2021. našla na vrhu SDG indeksa za evropske države (i globalno), pošto je bila manje pogođena pandemijom COVID-19 od većine drugih članica EU. Prate je još dvije sjevernoevropske države: Švedska i Danska.

Rezultati zemalja kandidata za EU su bili dobro ispod prosjeka za EU, iako su prije početka pandemije ostvarivale napretke. SDG-i predstavljaju koristan okvir za konstruktivni dijalog i razmjenu informacija između država članica EU i kandidata sa Zapadnog Balkana.

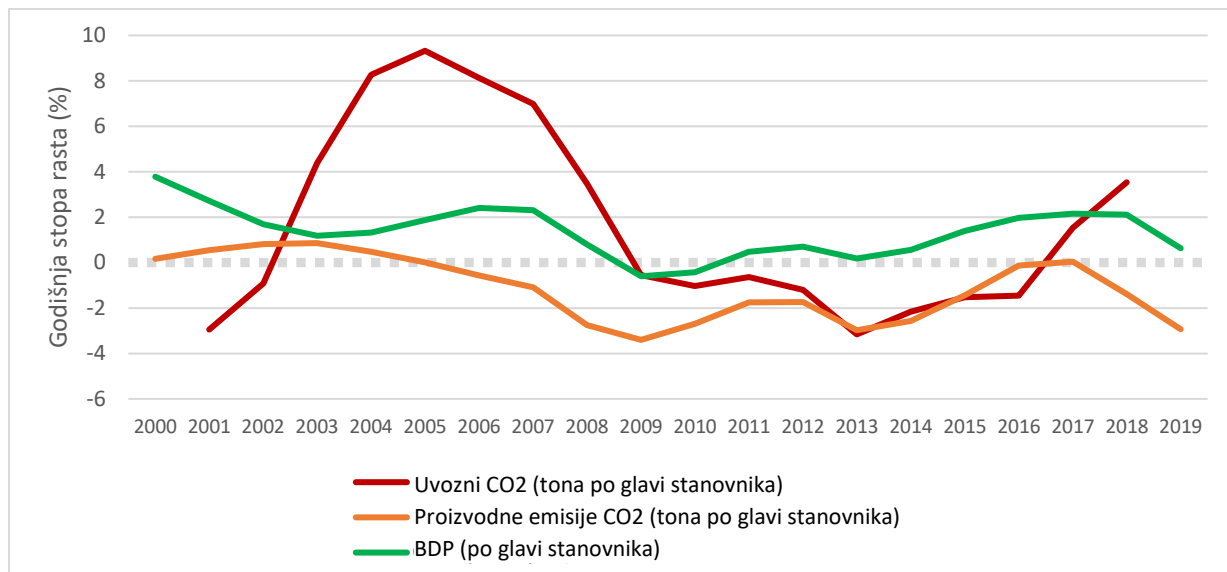
Da bi osigurala međunarodni legitimitet, EU mora raditi na otklanjanju međunarodnih preliivanja.

Potrošnja roba i usluga u EU rezultira krčenjem šuma i uticajima na okoliš u drugim zemljama. U mnogim zemljama u razvoju koje učestvuju u međunarodnim nabavnim lancima, tolerisanje loših uslova rada može ugroziti siromašne, a posebno žene. Na primjer, po našim procjenama, uvoz tekstilnih proizvoda u EU je povezan sa 375 nesreća na radu sa smrtnim ishodom i 21000 nesreća bez smrtnog ishoda svake godine u svijetu.

Uvozom npr. cementa i čelika, Evropa svake godine prouzrokuje emisije CO₂ u drugim dijelovima svijeta, između ostalog u Africi, pacifičkom dijelu Azije i Latinskoj Americi. Dok se domaće emisije CO₂ u EU već godinama smanjuju, strane emisije CO₂ nastale radi zadovoljenja potrošnje u EU (tzv. "uvozne" emisije CO₂) su 2018-te godine rasle brže od BDP-a.

Predloženi mehanizam usklađivanja karbonskih granica (CBAM) i drugi mehanizmi usklađivanja i povezane odredbe, kao i nova Uredba o obaveznom postupanju s dužnom pažnjom, mogu doprinijeti rješavanju i praćenju izmještanja emisija i drugih negativnih uticaja svojstvenih neodrživim lancima nabavke. Ipak, sve ovo mora biti popraćeno intenzivnijom tehničkom saradnjom i finansijskom podrškom da bi se ubrzao napredak zemalja proizvođača, uključujući i zemlje u razvoju, ka SDG-ima i izbjegnula zamka "protekcijonizma". EU isto tako mora sistematski pratiti ova preliivanja na nivou unije, država članica i industrija, te vršiti procjenu uticaja evropskih politika na druge zemlje i globalna javna dobra.

Emisije CO₂ u inostranstvu, nastale u cilju zadovoljavanja potrošnje roba i usluga u EU, rastu brže od BDP-a.

Napomena: Uvozne emisije CO₂ predstavljaju emisije CO₂ u inostranstvu (npr. u proizvodnji cementa ili čelika) nastale da bi se zadovoljila potrošnja roba i usluga u EU27. Trogodišnji pomični prosjek.

Izvor: autori. Zasnovano na: Eurostat (2021), IE-LAB i Svjetska banka.

Četiri mjere za jačanje vođstva EU pred UN-ov SDG samit 2023. godine

Izveštaj vodstvu EU nudi praktične preporuke za jačanje implementacije SDG-a i izvještavanja, kao i za slanje jasne poruke međunarodnoj zajednici da je EU posvećena postizanju SDG-a bez obzira na pandemiju COVID-19:

1. Objaviti **zajedničku političku izjavu** sva tri upravna stuba EU: Vijeća Evrope, Evropskog parlamenta i Evropske komisije, u znak potvrde njihovoj snažnoj posvećenosti Agendi 2030 u odgovoru na pandemiju COVID-19 i njene posljedice, kao i novom zamahu u nastojanjima usmjerenim na postizanje SDG-a.
2. Pripremiti **Komunikaciju Evropske komisije sa pojašnjenjem načina na koji EU namjerava postići SDG-e**, koja će uključivati ciljne vrijednosti, rokove i mape puta. Ova Komunikacija bi se mogla redovno ažurirati. Uz to bi mogla ukazivati na pitanja u kojima bi politike mogle biti ambicioznije i pitanja za koja su potrebne dodatne politike.
3. Uspostaviti **novi mehanizam ili obnoviti mandat Multiakterske platforme** za strukturisani rad sa civilnim društvom i naučnicima u oblasti SDG politika i monitoringa.
4. Izraditi **Dobrovoljnu nacionalnu analizu u cijeloj EU** prije SDG samita planiranog za septembar 2023. u Ujedinjenim nacijama, koja bi obuhvatila **interne prioritete** kao i **diplomatiju i međunarodne akcije** oporavka i zaštite globalnih javnih dobara, te adresirala međunarodno prelijevanje učinaka.

Ostali nalazi:

- Ažurirani **indeks "Niko ne smije biti zapostavljen"** (Leave No One Behind) prati nejednakosti u evropskim zemljama - u smislu prihoda, pristupa uslugama i mogućnosti. Zemlje na vrhu SDG indeksa su istovremeno i na vrhu Leave No One Behind indeksa, što ukazuje na to da su održivi razvoj i smanjenje nejednakosti ciljevi koji se međusobno podupiru.
- Treba uložiti dodatne napore u što brže ujednačavanje **životnih standarda** između zemalja Evrope. SDG9 (Industrija, inovacije i infrastruktura) je cilj sa najširim rasponom rezultata u Evropi stoga što mnoge evropske zemlje ostvaruju jako dobre rezultate ("zelena" instrument tabla), dok mnoge druge imaju vrlo loše rezultate ("crvena" instrument tabla).

- Višegodišnji finansijski okvir, NextGenEU i **Mehanizam za oporavak i otpornost** su finansijska oružja koja će ubrzati transformaciju EU u periodu 2021-2027. Ipak, u smjernicama za izradu Nacionalnih planova za oporavak i otpornost koje su ponuđene državama članicama, SDG-i se uopšte ne spominju. Važan izazov leži u tome da se osigura da zbir ovih nacionalnih planova oporavka vodi u koherentne i ambiciozne SDG transformacije cijele EU, uključujući i transformaciju energetskih i prehrambeno-zemljišnih sistema.
- U kontekstu u kojem države članice imaju veću autonomiju pri odlučivanju o tome koje aktivnosti će biti razmatrane u novoj **Zajedničkoj poljoprivrednoj politici**, u nedostatku obaveznih ciljeva i jasnih kriterija za ocjenjivanje učinka postoji ozbiljan rizik da nacionalni ciljevi neće biti dovoljno ambiciozni da bi zbirno doveli do ostvarenja ciljeva EU u oblasti klime i biodiverziteta. Iako Farm-to-Fork (od farme do stola) predstavlja prvu holističku strategiju u prehrambenom sistemu, nema jasnih kvantitativnih ciljeva kojima bi se pratio napredak na strani prerade i potrošnje.

*****

O SDSN-u

[UN-ova Mreža za održiva razvojna rješenja \(SDSN\)](#) objedinjuje naučni i tehnički stručni kadar iz akademske zajednice, civilnog društva i privatnog sektora u cilju podrške praktičnom rješavanju problema održivog razvoja na lokalnom, nacionalnom i globalnom nivou. SDSN od 2012. godine djeluje pod okriljem Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija. SDSN gradi nacionalne i regionalne mreže institucija posvećenih znanju, tematske mreže za iznalaženje rješenja i SDG Akademiju, online univerzitet održivog razvoja.

O SDSN Evropa

Uspostavljen 2020. godine, [SDSN Evropa](#) objedinjuje i koordinira znanje i nauku širom SDSN-ovih mreža u cilju pružanja podrške održivom i otpornom razvoju u Evropi. Sa svojih deset nacionalnih i regionalnih mreža sačinjenih od univerziteta i institucija posvećenih znanju u EU, kao i 360 članskih organizacija širom evropskog kontinenta, SDSN je u idealnoj poziciji za razvijanje politika zasnovanih na činjenicama u Evropi.

O IEPP-u

[Institut za evropsku okolišnu politiku \(IEEP\)](#) je trust mozgova posvećen održivosti, sa sjedištem u Briselu. Kroz saradnju sa akterima širom institucija EU, međunarodnim tijelima, akademskom zajednicom, civilnim društvom i privredom, naš tim stručnjaka za politike sačinjen od ekonomista, naučnika i pravnika priprema činjenična istraživanja i uvide u politike. Naš djelokrug rada obuhvata devet istraživačkih oblasti i bavi se kako kratkoročnim političkim pitanjima tako i dugoročnim strateškim studijama. Kao neprofitna organizacija sa više od 40 godina iskustva, posvećeni smo unapređivanju efektivnih politika održivosti širom EU i svijeta.

Kontakt

Za dodatne informacije ili organizaciju intervjua molimo kontaktirajte:

Maëlle Voil

menadžerica komunikacija, Pariz, SDSN

maelle.voil@unsdsn.org

+33 6 99 41 70 11